

STIRNINŲ MEDŽIOKLĖ

Kaip prisivilioti stirniną?

Pastarųjų metų medžioklės trofėjų apžiūrų ir parodų rezultatai rodo, kad stirninų medžioklėse galima tikėtis pačių puikiausių trofėjų (ko vertas vien naujasis stirnino ragų Lietuvos rekordas). Neabejoju, kad panašių įspūdingų trofėjų turėtume žymiai daugiau, jeigu populiariesnėmis taptų stirninų medžioklės vasarą. Deja didžiąją dalį stirninų laimikio vis dar tebemedžiojame spalio mėnesį, medžioklėse su varovais. Tačiau tokiose medžioklėse seni, patyrę ožiai, pasipuošę gražiausiais ragais, dažniausiai sugeba išvengti varovų ir medžiotojų jiems spendžiamų žabangų. Žinoma, ir vasarą tokių trofėjų niekas ant lėkštučių medžiotojams nenešioja. Bet per patį vidurvasarį būna laikas, kada ir patys atsargiausi stirninai gali prarasti budrumą. Be abejo, tai rujos metas. Tereikia mokėti juo pasinaudoti.

Nuo liepos vidurio bene dažniausiai Vokietijos medžiotojų naudojamas terminas – „lapų medžioklė“. Taip, taip. Ne lapių, o „lapų“. Taip pažodžiui galima išversti vokišką stirninų medžioklės rujos metu pavadinimą. Na o lapas čia įsivėlęs tik tuo, kad suspaudę jį tarp lūpų, vokiečių medžiotojai, sugeba pamėgdžioti rujos metu stirnų skleidžiamus garsus. Daugeliui mūsų medžiotojų ir tie garsai, ir toks medžiojimo būdas visiškai nežinomi.

Trumpas šios medžioklės apibūdinimas galėtų būti toks: rujos metu stirninai aktyviai reaguoja į patelių ir net jauniklių skleidžiamus garsus, todėl, mokant juos pamėgdžioti, galima prisivilioti medžiojamą stirniną. Būtų gerai, jei užtektų vien šito fakto žinojimo. Tačiau stirninų viliojimą rujos metu drąsiai galima priskirti prie „aukštojo medžioklinio pilotažo“, todėl visiškai natūralu, kad kyla visa krūva klausimų: kada?, kur?, kaip?, kas lemia sėkmę?

Paprasciausias būdas gauti atsakymus į tuos klausimus galėtų būti medžioklinės literatūros studijavimas. Deja lietuviškai tokios literatūros dar neturime. Tiems, kurie turi galimybę skaityti vokiškai, nuoširdžiai patarčiau įsigyti patyrusio vokiečių medžiotojo Alfredo Sieberio knygelę „Richtig blatten“ (Viliokime teisingai). Manau, kad mūsų medžioklinėse parduotuvėse yra galimybė jas užsisakyti. Beje knygelė labai nedidelė, todėl norinčiam ją išsiversti neturėtų kilti labai daug problemų. Tačiau jos turinys ir ypač pridėdama audio kasetė pradedančiam stirninų medžiotojui yra neįkainojami.

Na o šiame straipsnelyje pamėginsime duoti nors trumpus patarimus būsimiesiems stirninų viliojams.

Kada? Liepos antra – rugpjūčio pirma pusė. Tokiu maždaug laiku rujoja stirnos. Tačiau pasitaiko, kad jau ir pirmoje liepos mėnesio pusėje pavyksta prisivilioti ožį. Visgi didžiausios sėkmės galima tikėtis liepos pabaigoje ir rugpjūčio pradžioje. Aktyvesnis medžiotojas per keletą metų nesunkiai pastebės, kad rujos pradžia ir jos aktyvumas nėra labai pastovus dalykas. Tam įtakos gali turėti net keletas veiksnių: tų metų klimatinės ir mitybos sąlygos, stirnų tankumas, patinų ir patelių, gyvenančių medžioklės plotuose, skaičiaus santykis. Įgyta patirtis padeda susiorientuoti, kada gi verta aktyviai pradėti vilioti stirninus.

Kur? Stirnų gausa daugelyje plotų gali garantuoti sėkmę viliojant bet kurioje pamiškėje ar pakrūmėje. Tačiau atsitiktinai pasirinkus vietą, nedaug šansų sulaukti tikrai „rimto“ ožio. Taip medžiodant dažniausiai pakliūna dar jauni, nepatyrę žvėrys, kuriuos seniai gena iš geriausių rujos vietų. Rimti medžiotojai jau birželyje pradeda dairytis, kur geriausias vietos stirninų medžioklei. Žinoma, geriausias patarėjas asmeninė patirtis ir ankstesnių metų pastebėjimai, kur ir kokie stirninai laikėsi. Šitie žvėrys gana konservatyvūs ir metai iš metų užsiima tas pačias rujos teritorijas. Todėl ožio auginimas iki trofėjinės brandos nėra vien medžiotojų pasakos. Bet ir pradedantys medžiotojai, susipažindami su medžioklės plotais, nesunkiai gali atpažinti vietas, kur laikosi stirninai.

Visą vasarą jie žymi savo užsiimtą teritoriją ragais trindami liaunus medelius ir krūmus, kanopomis kapstydami žemę. Ypač mėgsta apdrožti mažas pušeles, jei jų nėra tinka ir berželiai, alksniai, karklai. Stipriausi žvėrys dažniausiai užsiima nuošalesnes ir ramesnes vietas, kur vešli žolinė augmenija sudaro puikias slėpimosi ir mitybos sąlygas. Ideali teritorija stirninams – šviežios, plynos kirtavietės, antrais – trečiais metais po kirtimo tirštai užželiančios įvairiausia augmenija. Ir nors dėl to tokiose vietose medžioti tikrai nelengva, galbūt ten jūsų laukia svajonių trofėjus.

Kaip? Jau minėta, kad stirninai viliojami pamėgdžiodami patelių ir jauniklių skleidžiamus garsus. Daugeliui mūsų medžiotojų žinomas tik vienas toks garsas – ožio lojimas (beje, netik ožio, bet ir ožkos). Tačiau stirnos turi ir kitokių garsų, neįpratusiai ausiai labiau panašių į paukščių, negu žvėrių balsus. Nuo pat vasaros pradžios galima išgirsti plonyti stirniukų pypsėjimą, kuriuo jie praneša motinai apie savo buvimo vietą. Rujos metu panašius, tik žemesnius, garsus ima skleisti ir pačios stirnos. Kuo stirna vyresnė, tuo jos pypsėjimas žemesnis. Ypač žemu tonu pypsi kergimuisi pasiruošusi stirna. Retai, bet galima išgirsti labai netikėtą, žviegimą primenantį, garsą, kuriuo ir jaunikliai, ir patelės reaguoja į netikėtą pavojų. Tai žviegimas iš baimės.

Visi šie garsai rujos metu domina stirninus, mat jais vadovaudamiesi jie tikisi surasti poravimosi partnerę. Belieka tik mokėti juos pamėgdžioti. Tai nėra labai sunku. Pasiklausius įrašų, galima pabandyti išgauti juos tarp lūpų arba pirštų suspaudus paprasčiausią lapą. Užduotį dar labiau palengvina vilbinės. Mūsų parduotuvėse jų asortimentas jau visai neblogas. Patogios yra universalios BUTTOLO vilbinės,

leidžiančios išgauti visus stirnų skleidžiamus garsus. Įvairiausių modelių vilbinių stirninams vilioti galima rasti lankantis ne tik Vokietijoje, bet ir Lenkijoje, Čekijoje, Slovakijoje, Austrijoje.

Nepatyrusiems medžiotojams geriausia pradėti nuo pypsėjimo, kurį nesunku pamėgdžioti jau minėta medine dūdele. Tai taikūs garsai ir net netiksliai juos pamėgdžiodami žvėrių neišgąsdinsite. Pabandykite įsitikinti ar jūsų pamėgdžiojami garsai yra tikslūs, stebėdami jau matomo žvėries reakciją, nes norėdami išsivilioti krūmuose ar aukštose žolėse pasislėpusį stirniną, turite būti tikri, kad šnekate jam suprantama kalba (be abejo idealu, kada turite galimybę pasitreniruoti klausydamiesi įrašo iš audio kasėtės).

Įsikūrę viliojimo vietoje, 10 – 15 minučių palaukite, kad viskas nurimtų. Tada pradėkite nuo paprasčiausio garso – jauniklio pypsėjimo. Toliau pabandykite jaunos patelės, dar vėliau rujojančios patelės pypsėjimą. Jeigu turite galimybę išbandykite ir baimės žviegimą. Tik šiuo atveju reikia būti labai atidžiam, nes šis garsas žvėrimis sukelia didelį stresą, ir ožys netikėtai iššokęs gali vėl staiga nerti į priedangą.

Visus garsus reikia paleisti serijomis po 5 – 6 skiemenis kiekvienoje. Tarpas tarp kiekvieno pyptelėjimo arba sužviegimo užtrunka tik kol įkvepiat oro, kad vėl galėtumėte išpūsti garsą. Paleidę 2 – 3 serijas (tarp jų darykite 1 – 2 minučių pertraukas) 10 minučių nurimkite ir atidžiai dairkitės. Jei stirninas nepasirodė, tokiu pačiu būdu paleiskite kitą garsą. Jei išbandžius visus garsus nesulaukėte sėkmės, galite pabandyti pakeisti viliojimo vietą. Jauniklio pypsėjimas sklinda maždaug 100, patelės pypsėjimas – 200 – 400, jauniklio ar patelės žviegimas – iki 600 metrų.

Kas lemia sėkmę? Be abejo patirtis, kuriai įgyti tereikia noro. Rujos laikas ir intensyvumas. Dažniau sėkmės galime tikėtis antroje rujos pusėje, kada patinai dar labai aktyvūs, o didelė dalis patelių jau būna susikergusios ir rujoje nebedalyvauja.

Oro sąlygos. Geriausias laikas vilioti, kai nusistovi ramūs šilti orai. Oro permainos, stiprus vėjas, ilgalaikiai lietūs, atšalimas, dideli karščiai labai sumažina rujojančių žvėrių aktyvumą.

Viliojimo laikas. Per patį rujos įkarštį galima sėkmingai vilioti net dieną. Tradiciškai medžiodami vakare, sulauksite mažesnės sėkmės, nes tuo metu rujos aktyvumas būna sumažėjęs. Labai tinkamas laikas viliojimui – ankstus rytas.

Viliojimo vieta. Net ir esant palankioms visoms kitoms sąlygoms, nesėkmingai pasirinkta vieta gali sugadinti visą medžioklę. Būtina, atsižvelgus į vėjo kryptį, užsiimti tokią poziciją, iš kurios stirnino pasirodymas būtų nesunkiai pastebimas, o jūs, kaip galima ilgiau, liktumėte nedemaskuotas (čia labai svarbu, kad jūsų apranga susiliėtų su aplinka).

Medžiotojo sumanymas. Medžiojant ypatingai atsargų ožį, galima panaudoti stirnos imitaciją. Ant iš anksto įrengtos kartelės, nuošaliau nuo medžiotojo padžiaunamas atsineštas išdirbtas vasarinis stirnino kailis. Jį įtarusis stirninas, kažkokį tai laiką laikys ta stirna, kurios garsus jis mano girdįs. Galima išbandyti ir medžioklę dviese, kada vienas medžiotojas rūpinasi tik viliojimu, o kitas, visą laiką pasiruošęs šūviui, laukia pasirodančio viliojamo stirnino.

Stirnų populiacijos būklė. Jūsų pastangos duos žymiai prastesnius vaisius, jeigu stirnų tankumas plotuose bus labai mažas arba patelių skaičius gerokai viršys patinų skaičių.

Autorius: E. Tijušas